

מועד אב תשפ"ג

בס"ד

בחינה בהלכות מקוואות ה' אב תשפ"ג

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
3. יש לענות על כל שאלה בעמוד חדש!
4. שאלה המחולקת למספר סעיפים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
5. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
6. חלק א' - עיון – 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
7. חלק ב' - יישום – 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

טבילה בנהרות

1. א. נהר משוך ממי מעיינות, שרבו עליו הנוטפין והתרחב מחמת הנוטפים, האם מותר לטבול בנהר כשהוא זוחל במקומות הישנים שהלך בהם הנהר ללא הנוטפין או במקומות החדשים שהתרחב הנהר מחמת הנוטפין?
ב. במקומות רחוקים שאין מצויים מקוואות - האם יהיה ניתן להקל יותר בטבילה בנהר - במקומות הישנים או החדשים המוזכרים לעיל?
ג. מקווה מים שאובים ארבעים סאה - שהמשיכו אליו מעיין עומד או מושך והשאובים הם הרוב האם המקווה כשר לטהר בזוחלין או באשבורן או שפסול לגמרי?

שלושה לוגין

2. א. במהלך בניית המקווה שתה אחד הפועלים בכוס חד פעמית והניחה על פתח נקב האוצר ושכח להשליכה לאשפה - הכוס התמלאה במי גשמים - ומשם ירדו המים לאוצר - האם לדעתך המים נחשבים לשאובים או הווייתו בטומאה? נמק. כמו כן שלושה לוגין מים שאובים שנפלו למקווה חסרה ארבעים סאה והנפילה למקווה הייתה שלא לדעת - האם נפסל המקווה?
ב. שלושה לוגין שאובין נפלו משלושה או מארבעה כלים לתוך מקווה חסר האם מצטרפים הכלים לפסול את המקווה?

עמ' 1 מתוך 3

הווייתו בידי אדם

3. א. מי גשמים שירדו לתוך כלי נקוב (ולכן אינם שאובים) – ונפלו על ידי אדם בכוונה ישירות לתוך בור הטבילה החסר מארבעים סאה, מה שיעורם בכדי לפסול המקווה ?
ב. ואם נתזו על ידי בהמה האם נפסל המקווה משום הווייתו על ידי אדם ?
ג. וכיצד יהיה הדין כשנפלו על ידי אדם שלא בכוונה. וכן בנפלו בניגוד לרצונו? הוכח !

עומק המקווה

4. א. מקווה שמימיו מתפשטין ורדודים ואינה יכולה להתכסות בהם כל גופה -האם מותר לצמצמם למקום אחד – על ידי כלים או דבר שמקבל טומאה שאינו כלי כגון לוחות ברזל ? נמק !
ב. האם ניתן להוסיף מים שאובים בכדי להגביה את גובה המים ?
ג. באר מהו שיעור עומק המים לכתחילה, ומהו השיעור בדיעבד כשאין אפשרות להעמיקם לעומק הרצוי ?

דיני זחילה

5. א. מקווה שרוצים לחזקו בכדי למנוע זחילה בעתיד או שיש בו זחילה כעת ורוצים למנוע זחילתו - האם מותר על ידי מסמרים חדשים או ישנים ?
ב. זחילה על ידי הטובל שמוציא את המים מחוץ לבור בדרך טבילתו האם נחשבת לזחילה? הוכח!
ג. מי מעיין שנמשכו לבור טבילה סדוק - ונותקו מן המעיין וממשיכים לזחול דרך הסדק – האם המקווה כשר לטבילה ?

דיני שאובין

6. א. מקווה שכולו שאוב נחלקו הראשונים האם פיסולו מן התורה או מדרבנן ! הבא ראיה אחת לכל שיטה ! ומה דעת השולחן ערוך, הוכח !
ב. צינור שמקלח מי גשמים למקווה ריק או למקווה שיש בו כ"א סאה מי גשמים - והמכתשת שיש בה בית קיבול נתונה בצדו, ספק נפלו מי גשמים מהצינור למקווה וכשר. ספק נפלו מהמכתשת למקווה, ופסול. מה דין המקווה למאן דאמר כולו שאוב פסול מדרבנן - ולמאן דאמר כולו שאוב פסול מהתורה ? נמק !

חזקת המקוואות

7. א. מקווה שמלאוהו ארבעים סאה - ולאחר זמן טבלה האישה - ולאחר זמן בדקוהו ונמצא מלא בארבעים סאה אלא שבשעת הטבילה לא נבדק - ומקווה זה עשוי להיות מימיו מתמעטין (ללא חשש זחילין) - האם צריכה לחזור ולטבול כיוון שלא נבדק שיעורו בשעת הטבילה ? פרט ונמק !
ב. מקווה שמלאוהו ארבעים סאה - ולאחר זמן טבלה האישה - ולאחר זמן בדקוהו ונמצא חסר ומקווה זה אינו עשוי להתמעט האם חייבת לחזור ולטבול או שמא נעמיד המקווה בחזקתו ? נמק !

דיני המשכה

8. א. מה הוא שיעור המשכה להכשרת מים שאובים – (הבא את השיטות המובאות בבית יוסף, ופסק ההלכה - וטעמו) !
ב. האם מועילה המשכה להכשרת מים שאובים על גבי רצפת אבנים, או על גב כלים שאינם מקבלים טומאה ? ואם יחברם לקרקע כיצד הדין ?
ג. מים שאינם שאובים שהגיעו לפני המקווה על ידי דבר המקבל טומאה - מה שיעור המשכתם על גבי קרקע לפני ירידתם לבור הטבילה בכדי שלא ייקראו הווייתם על ידי דבר המקבל טומאה ? הוכח !

עמ' 2 מתוך 3 *****

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות

יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

9. במהלך בניית מקווה דרשה העירייה שמבני הציבור יהיו מוגנים, ולכן נדרשו רבני האזור לדאוג שבור הטבילה תהא רצפתו יורדת במדרון מעט מעט שהולכת ומעמיקה (כעין בריכה שחייה וזה עשוי לטובת טובלות נמוכות) מאידך הוגשה התנגדות מצד חלק מהתושבים שאין להיעתר לדרישה שהרי מקווה בצורה כזאת יש חשש שהוא מנוגד להלכה – באר את החשש וכיצד יכריעו הרבנים ?

10. באחד מהסגרים בזמן הקורונה הגיעה שאלה לבית ההוראה : ראובן הוצרך לכלי סעודה בדחיפות ולא היה באפשרותו לצאת למקווה. שואל ראובן היות ויש לי גג לקבלת מי גשמים- וחבית שלמה גדולה - האם ישנה אפשרות לטבול בה כלים לאחר שירדו לתוכה מי גשמים ! יש לבאר הדין ומסקנת ההלכה בנידונים דלהלן :
א. האם טבילת כלי סעודה הקנויים מן הגוי נדרשים לטבילת ארבעים סאה - וכן לשאר דיני המקוואות הנוהגים בטבילת נידה ?
ב. שיעור גודל הנקב הנצרך ?
ג. האם יש צורך בחיבור החבית לקרקע ?

11. מקווה בשיעור ארבעים סאה העשויה - לטבילת כלים הנלקחים מן הגוי ובכדי שלא יפלו הכלים לעומק חילקוה באמצע גובהה לשני חלקים על ידי רשת פלסטיק מנוקבת בנקבים דקים מורגשים ונראים לעין או שאינם מורגשים ונראים לעין האם ניתן לצרף את הנקבים לכשפופרת הנוד :
א. כשאין ארבעים סאה, בחלק שמתחת לרשת ובחלק שמעל הרשת, רק בצירוף שני החלקים?
ב. ומה הדין כשמתחת לרשת יש ארבעים סאה ורק מעל הרשת במקום הטבילה אין ארבעים סאה?

12. משפחה שיצאה לנפוש את חופשת הקיץ בשכונה שמנהגם לעשות מקווה שאין בצדו בור השקה רק אוצר זריעה המלא במי גשמים יותר מארבעים סאה - והדרך להשליך לאוצר מים שאובים ממימי העיר, ומשם יורדים מים לתוך בור הטבילה ונמצא שבשעת הכניסה של מים שאובים ממימי העיר לאוצר, מימי האוצר זוחלים לבור הטבילה. ועוד שבשעת טבילתה מי הטבילה לא מושקים לאוצר הזריעה, ושואלת האישה היות ודרכי לטבול במקווה השקה וזריעה - האם יש חשש לטבול במקווה זה ? יש לבאר הדינים דלהלן ומסקנת ההלכה !
א. דין נתן סאה ונטל סאה.
ב. דין פסקה ההשקה.
ג. דין אין הזוחלים מערבין.

*****

מהצמחה

עמ' 3 מתוך 3